

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ และศึกษาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ จากการศึกษาค้นคว้าโดยการรวบรวมเอกสารตำราวิชาการและการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ได้ผลสรุปดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ซึ่งในรายวิชาทักษะดนตรีนั้น ยังต้องแยกเครื่องมือออกเป็น 13 ชนิด ได้แก่ เปียโน (Piano) ขับร้อง (Vocal) ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double Bass) แซกโซโฟน (Saxophone) ฟลูต (Flute) คลาริเน็ต (Clarinet) ทรัมเป็ต (Trumpet) กีตาร์คลาสสิก (Classical Guitar) กีตาร์ไฟฟ้า (Electric Guitar) และกลองชุด (Drum)

ผลของขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้ นักเรียนทุกคนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องเรียนการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ตนเองเลือก 1 ชิ้น และเรียนต่อเนื่อง 6 ภาคการศึกษา ซึ่งในแต่ละภาคการศึกษานักเรียนจะได้เรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีเดียวกับอาจารย์เฉพาะทางแต่ละเครื่องมือ โดยหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีได้พัฒนาการเรียนการสอน เนื้อหา และบทเพลงในการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน โดยทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี เป็นผู้จัดการวัดผลปลายภาคในรูปแบบของการแสดงดนตรี (Recital)

จากการทดลองนำหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีไปทดลองใช้ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ร้อยละ 42.11 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในเกณฑ์ที่ดี โดยได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความพึงพอใจในสภาพปัจจุบัน/ความเป็นจริงต่อสภาพที่พึงประสงค์/ที่ควรเป็นของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีเอกดุริยางคศิลป์ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอนทักษะดนตรี ด้านตัวผู้เรียนรายวิชาทักษะดนตรี ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อรายวิชา และด้านโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา โดยส่วนมากนักเรียนมีความคาดหวังต่อสภาพที่พึงประสงค์มากกว่าสภาพปัจจุบัน

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี/ การเรียนปฏิบัติดนตรี/ มัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

Development of music curriculum for High School Grade 12 Student Majoring in Music Purposes of study were as follows :

1. To improve the school curriculum for students majoring in music
2. To study the efficiency of the newly implemented music curriculum for students majoring in music

From the reviews of academic literature regarding music ability of High School Grade 12 student whose major subject was music showed that the curriculum development in music ability subjects still had to be classified into 13 instruments including Piano, Vocal, Violin, Viola, Cello, Double bass, Saxophone, Flute, Clarinet, Trumpet, Classical Guitar, Electric Guitar and Drum. The steps of enhancing the curriculum consisted of High School Grade 10-12 students had to choose 1 main musical instrument and practiced the instrument for 6 semesters. In each semester, students would learn and practised the self chosen instrument with the teacher specialized in that specific instrument. The lessons and songs were specially developed and were flexible in order to meet the students' abilities. The Board of Music Program was responsible for evaluating the students' performance through the recital.

From the result of the study, the 19 target High School Grade 12 students from Sinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (secondary) 42.11% of had received appreciable academic performance in music subjects, which had the average GPA of 3.50 and above.

Moreover, by comparing the satisfaction of the real conditions to the ideal conditions, students who had experienced new-developed music curriculum were prone to be keener on the ideal conditions. The conditions included 4 aspects: the instructors, the students, the environment, and the curriculum.

Keywords: Curriculum development in music skill/ The practical lesson of music skill/ High School Grade 12

* อาจารย์กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ,yongyuta@g.swu.ac.th

Received: 07/7/2018 Revised: 15/05/2019 Accepted: 19/06/2019

บทนำ

วิชาเอกดุริยางคศิลป์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เริ่มก่อตั้งครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2547 โดยเกิดจากโครงการความร่วมมือระหว่างคณะศิลปกรรมศาสตร์และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เริ่มแรกเปิดเป็นหลักสูตรพหุศิลป์ศึกษา (Art Education) ซึ่งเป็นวิชาสามัญบังคับและเลือก สำหรับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ หรือเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ความสามารถและประสบการณ์ชีวิต หลักสูตรพหุศิลป์ศึกษาไม่ใช่หลักสูตรกวดวิชา เรียนลัด หรือเพื่อเตรียมตัวสำหรับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา แต่เป็นวิชาสามัญพื้นฐานเพื่อการพัฒนาสภาพการรู้คิดและศักยภาพทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อเสริมให้หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสมบูรณ์ทางศิลปกรรมศาสตร์ยิ่งขึ้น

คณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรคำอธิบายวิชาเพื่อการเรียนรู้และร่วมกันสอนหลักสูตรพหุศิลป์แยกเป็น 5 กลุ่มวิชา ดังนี้

1. กลุ่มวิชาศิลปะการแสดง (Performing Art)
2. กลุ่มวิชานาฏศิลป์ (Dance)
3. กลุ่มวิชาดนตรี (Music)
4. กลุ่มวิชาออกแบบ (Design)
5. กลุ่มวิชาศิลปะจินตทัศน์ (Imagine Art)

นักเรียนสามารถเลือกเรียนในกลุ่มวิชาใดกลุ่มวิชาหนึ่งตามความถนัด แต่ละกลุ่มวิชามีทั้งวิชาบังคับ และวิชาเลือกทุกภาคเรียน ตั้งแต่ มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ทั้งนี้วิชาเอกดุริยางคศิลป์เป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพตามความถนัดของนักเรียนด้านดนตรีในแขนงต่าง ๆ ทั้งดนตรีไทยและดนตรีตะวันตก โดยมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมความรู้ดนตรี และทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีให้นักเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับมหาวิทยาลัย ตลอดจนประกอบอาชีพด้านดนตรีหลังจากการสำเร็จการศึกษา ปัจจุบันหลักสูตรวิชาเอกดุริยางคศิลป์ได้จัดการเรียนรายวิชาเอกทั้งหมด 34 หน่วยกิต และมีคาบเรียนทั้งสิ้น 68 คาบ ประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ ทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี อาจกล่าวได้ว่าวิชาที่เป็นหัวใจสำคัญในการเรียนดนตรีของเอกดุริยางคศิลป์คือ วิชาทักษะดนตรี นักเรียนทุกคนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องเรียนการปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกที่ตนเองเลือกในทุกภาคการศึกษา ซึ่งในแต่ละภาคการศึกษานักเรียนจะได้เรียนปฏิบัติเครื่องเดียวกับอาจารย์พิเศษเฉพาะเครื่องมือเอกจากบุคลากรภายนอก ทั้งหมด 10 ครั้ง ซึ่งแต่เดิมอาจารย์พิเศษที่เข้ามาสอนแต่ละเครื่องมือ จะเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา และคัดเลือกบทเพลงในการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนด้วยตนเอง โดยทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี เป็นผู้จัดการวัดผลปลายภาคในรูปแบบของการแสดงดนตรี (Recital) ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีได้พบถึงปัญหาว่าเกิดความแตกต่างในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ต่างกันมาตรฐานในการคัดเลือกบทเพลงไม่เท่ากัน แบบฝึกหัดรวมถึงมาตรฐานในการวัดและประเมินผลไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการดำเนินการกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอนตลอดจนการวางมาตรฐานในการวัดและประเมินผลเพื่อให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสถาบันดนตรีที่มีชื่อเสียงและสอดคล้องกับมาตรฐานการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนต่อไป

หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี วิชาเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) รายวิชาทักษะดนตรี 13 เครื่องมือเอก ดังนี้ ไวโอลิน วิโอล่า เชลโล่ ดับเบิลเบส กีตาร์คลาสสิก ฟลูต คลาริเน็ต กลองชุด กีตาร์ไฟฟ้า เปียโน ทรัมเปต แซกโซโฟน และขลุ่ยฝรั่ง ประกอบด้วยเนื้อหาได้แก่ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีสากล ลักษณะและส่วนประกอบของเครื่องดนตรีเอก การฝึกเรื่องการวางท่าทางการจับเครื่องดนตรี ท่าทางการฝึกปฏิบัติ ทฤษฎีดนตรี ฝึกปฏิบัติบทเพลง และแบบฝึกหัด การแสดงดนตรี (Recital)

บทเพลงประกอบการเรียนการสอน

วิชา/คาบ	ไวโอลิน	ไวโอล่า	เชลโล่	กีตาร์	กลองชุด	คลาวิเนต	เปียโน	ฟลูต
1-2	Presto (3rd movt from symphony no.4)/J C Bach, arr.Wade	Bourree from cello suite no.3 in C/J S Bach	Gavotte/ Gossek	All day and all of the night/The Kings	All day and all of the night/The Kings	Concerto No.3	Waltz In Ab major	The swan Saint-saent
3-4	Theme and Variation from Caprice no.24/ Pganini, arr. Cohen	Allegro/ Mozart	Air/Le Fleming	Basket case/ Green day	Chain of fools/ Aretha frankin	18 expressive study c major	Allegro in G major	Meditation From thai
5-6	Rondon from little School of Melody, op.123/ Dancla, arr.Cohen	March from the nut-cracker suite, no.24 / Tchai kovsky	Sweet Reverie, no.40/ Tchai kovsky	Creep/ Radio head	Creep/ Radio head	18 expressive study c major	The strom	Sonata in F Major/ terraman
9-10	Rustic Dance/ Norton	Chanson de Matin, op. 15 no.2/Elgar	Polacca/ J S Bach	John Barley corn /Tradi tional	John Barley corn / Tradi tional	18 expressive study c major	Air	Sonata In A minor/ nandel
11-12	The Fascinator /Scott, arr. Huws Jones	La cumpar-sita / Rodriguez	Bourree/ Handel	Sunshine of your love/ Cream	Natural blues/ Moby	Five Baga telles	River flow in you	Concerto In G major/ stamitz
13-14	Conterto No.2 3rd Movement /F. Seitz	Melodie/ Rubenstein	Allegro/ Haydn	Heroes/ David Bowie	Sunshine of your love/ Cream	Sonata Op.167/ saint-saens	Secret	Concerto In D major

รายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติ ผู้เรียนมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับดนตรีสากล ประวัติดนตรีตะวันตกโดยสังเขป ประวัติเฉพาะเครื่องดนตรี ศัพท์เทคนิคทางดนตรี คีตกวีระดับโลก บทประพันธ์เพลงคลาสสิกที่มีชื่อเสียง ผู้เรียนสามารถบอกลักษณะและส่วนประกอบของเครื่องดนตรี การเรียกชื่อส่วนประกอบต่าง ๆ ฝึกปฏิบัติประกอบเครื่อง ฝึกปฏิบัติวิธีดูแลรักษาเครื่อง ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคนิคการเล่นด้วยมือซ้ายและมือขวา มีบุคลิกท่าทางในการฝึกปฏิบัติที่ถูกต้อง การจับเครื่องดนตรี การวางนิ้ว ท่าทางในการเล่น ทำนองและทำนอง การฝึกการใช้มือซ้าย และการวางตำแหน่งนิ้วให้ตรงเสียง การฝึกการใช้มือขวา และการจับคันชัก การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ของเทคนิคและน้ำเสียงทางดนตรี และบทเพลง มีความรู้ทฤษฎีดนตรี การอ่านโน้ตสากล การฝึกร้องโน้ต และปรบมือ บัณฑิตเสียงต่าง ๆ สัญลักษณ์ทางดนตรีต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติบทเพลงและแบบฝึกหัดต่างๆ ฝึกเทคนิคการสีเสียงสั้น (Staccato) ฝึกเทคนิคการสีเสียงยาวต่อเนื่อง (Legato) ฝึกการบรรเลงเพลงในจังหวะปกติ (Common Time) ฝึกปฏิบัติเพลงคู่ (Duet)

การวัดผลประเมินผล การสอบปฏิบัติเครื่องดนตรี (Recital) วิชาเอกดุริยางคศิลป์

Music Ability	คุณสมบัติ และเนื้อหาในการประเมิน
Melody	สามารถเล่นทำนองได้ถูกต้องทั้งหมด มีความสามารถในการจำทำนองได้อย่างถูกต้อง
Intonation	เล่นระดับเสียงได้ถูกต้องทั้งหมดไม่ผิดเพี้ยน
Rythm	เล่นได้ถูกต้องตามค่าความสั้นยาวของเสียงและเข้าใจลีลาของจังหวะ
Tempo	แสดงให้เห็นว่าเข้าใจและเล่นได้ถูกต้องตรงกับเครื่องหมายที่กำหนดไว้มีพัฒนาการทักษะความรู้สึกละเอียดเกี่ยวกับจังหวะ
Articulation	สามารถเล่นเพลงได้ต่อเนื่องถูกต้องทั้งเพลงอย่างมั่นใจ
Technique/Acuracy	ใช้นิ้วได้อย่างถูกต้องทั้งหมด และนำเทคนิคที่ได้มาประยุกต์ใช้กับการเล่นดนตรี
Dynamic	สามารถเล่นระดับความดัง เบา ถูกต้องทั้งหมด แสดงให้เห็นว่ามีความใส่ใจในการเล่นให้ถูกต้อง
Tone/Vibrato	สามารถผลิตเสียงที่มีคุณภาพตลอดทั้งเพลง รู้จักการฝึกหายใจอย่างเหมาะสม บรรเลงด้วยความไพเราะ
Music/Expression	แสดงให้เห็นท่าทางการแสดงออกที่สื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกในบทเพลงได้ดี
Stage Presence/Professionalism	แสดงให้เห็นว่ามีการนำเสนอบทเพลงได้อย่างดี มีความมั่นใจดึงดูดผู้ชม
Note Reading	มีความสามารถในการอ่านโน้ตดนตรีที่ดี สามารถอ่านโน้ตแบบฉบับเล่นได้
Playing Proficiency	มีความสามารถในการบรรเลงอย่างมีคุณภาพ
Preference	มีความชื่นชอบในงานดนตรีที่หลากหลาย
Background Knowledge	มีความรู้ทางดนตรี ทั้งในแง่ประวัติศาสตร์ การนิยามความหมายการประพันธ์ นักดนตรี สามารถพรรณนาออกมาเป็นวาจาและตัวหนังสือได้
Discrimination	มีความสามารถในการวินิจฉัยเสียงที่ได้ยิน
Identification With note reading	มีความสามารถในการร้องจากการอ่านโน้ต และตอบได้ว่ามีคุณสมบัติอย่างไร
Creating/Improvisation	มีความคิดสร้างสรรค์ในการบรรเลง

Musicality

มีความรักดนตรีอย่างลึกซึ้ง มีความชื่นชมในเสน่ห์ของดนตรี มีความสนใจในเครื่องดนตรี
มีความสามารถในการเล่นดนตรีด้วยการฟัง การซ้อมดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต
สามารถเล่นดนตรีร่วมกับผู้อื่นได้ ตรงต่อเวลา มีจรรยาบรรณ สามารถประเมินตนเองได้
และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หากความรู้เพิ่มเติมเสมอ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี โดยเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระดนตรี
2. ได้แนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ที่ช่วยส่งเสริมทักษะดนตรีของนักเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

สมมุติฐานในการวิจัย

หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพโดยพิจารณาจาก

1. ทักษะดนตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ก่อนและหลังใช้หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแตกต่างกัน
2. ความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์อยู่ในระดับความคาดหวังขั้นสูง

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 19 คน

ระยะเวลาในการทำวิจัย

การวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้เวลาดทดลอง จำนวน 18 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ (คาบละ 50 นาที) รวม 30 ชั่วโมง

ด้านขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาประกอบในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี เรื่องมาตรฐานบทเพลงและแบบฝึกหัดสำหรับการเรียนรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ในเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้แก่ เปียโน (Piano) ขับร้อง (Vocal) ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double Bass) คลาริเน็ต (Clarinet) ฟลูต (Flute) แซกโซโฟน (Saxophone) ทรัมเป็ต (Trumpet) กีตาร์คลาสสิก (Classical Guitar) กีตาร์ไฟฟ้า (Electric Guitar) และกลองชุด (Drum)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาเป็นเนื้อหาประกอบในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี เรื่องมาตรฐาน บทเพลงและแบบฝึกหัดสำหรับการเรียนรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ในเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้แก่ เปียโน (Piano) ขับร้อง (Vocal) ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double Bass) คลาริเน็ต (Clarinet) ฟลูต (Flute) แซกโซโฟน (Saxophone) ทรัมเป็ต (Trumpet) กีตาร์คลาสสิก (Classical Guitar) กีตาร์ไฟฟ้า (Electric Guitar) และกลองชุด (Drum) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียนแผนการเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 19 คน ที่เรียนเครื่องมือเอกแยกเป็นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้แก่ เปียโน (Piano) ขับร้อง (Vocal) ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double Bass) กีตาร์ไฟฟ้า (Electric Guitar) กีตาร์คลาสสิก (Classical Guitar) ทรัมเป็ต (Trumpet) แซกโซโฟน (Saxophone) ฟลูต (Flute) คลาริเน็ต (Clarinet) กลองชุด (Drum)

2. ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เป็นวิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

1. ศึกษาจากการสัมภาษณ์ซึ่งจัดเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยมีประเด็นสำคัญ คือข้อมูลทั่วไป เช่น สถานภาพ ระดับการศึกษา อายุ เครื่องดนตรีวิชาเอกที่เรียนในรายวิชาทักษะดนตรี

2. ศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร อุปกรณ์และสื่ออาคารสถานที่ ห้องเรียน ข้อมูลเหล่านี้ศึกษาได้จากเอกสารรายงานซึ่งได้รู้ถึงศักยภาพและการพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการร่างหลักสูตรที่มีความเหมาะสม

3. วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี สาระที่ 2 ดนตรี มาตรฐาน 2.1 เข้าใจแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้วยตนเองจากการสัมภาษณ์ โดยได้รับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี และนักเรียนรายวิชาทักษะดนตรี

ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร

1. นำข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 คือการสัมภาษณ์ การศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี มาตรฐานที่ ศ. 2.1 และวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ดนตรี เป็นแนวทางในการร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติ ซึ่งประกอบ 6 ส่วน

1.1 โครงสร้างของหน่วยการเรียนรู้

1.2 สาระการเรียนรู้

- 1.3 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.4 การจัดการเรียนรู้
- 1.5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 1.6 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยจัดทำร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เสนอคณะกรรมการวิจัย เพื่อพิจารณาตรวจสอบและเสนอแนะ ในการปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตร

1. นำเสนอร่างต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตร ทั้งฉบับ ก่อนนำไปทดลองใช้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตร ในด้านความเหมาะสม ความสอดคล้องและแผนการจัดการเรียนรู้ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอนและเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
2. มีประสบการณ์ด้านการแสดงดนตรีเป็นที่ยอมรับในสังคม
3. มีประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี
4. มีประสบการณ์ด้านบริหารสถานศึกษาหรือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
5. มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี

2. สิ่งที่ต้องตรวจสอบ

2.1 ความเหมาะสมของส่วนประกอบหลักสูตร และความสอดคล้องของร่างหลักสูตร เป็นการพิจารณาว่า ด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ ด้านคำอธิบายรายวิชา ด้านหน่วยการเรียนรู้ ด้านแผนจัดการการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมและสอดคล้องของร่างหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

2.2 ความสอดคล้องของแผนจัดการเรียนรู้ กับหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล นำร่างหลักสูตรเสนอผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณา แล้วตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตร และเก็บรวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งวิเคราะห์ด้านองค์ประกอบของร่างหลักสูตร โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

5. การปรับปรุงร่างหลักสูตรนำผลการประเมินร่างหลักสูตรเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิจัย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมที่สุด จัดทำหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้

ผู้วิจัยเป็นผู้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 19 คน โดยดำเนินการตามแผนจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรสามารถวัดได้ จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเมินผลก่อนและทดลองใช้หลักสูตร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี
 - 1.1 การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
 - 1.2 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อคณะกรรมการวิจัย และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริงต่อไป
 - 1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. แบบประเมินด้านความเหมาะสมของร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี
 - 2.1 จัดวิพากษ์หลักสูตรประเมินด้านความเหมาะสม ร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
 - 2.2 นำแบบประเมินด้านความเหมาะสมของร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติที่สร้างขึ้นแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสมของร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี
 - 2.3 นำผลการประเมินด้านความเหมาะสมของร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติได้เสนอต่อคณะกรรมการวิจัยพิจารณา ตรวจสอบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรี
 - 3.2 ศึกษาขั้นตอนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้
 - 3.3 วิเคราะห์ จุดประสงค์ และเวลาเรียน โดยการนำหน่วยการเรียนรู้มาวิเคราะห์เนื้อหาย่อย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเวลาเรียนให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้
 - 3.4 นำแผนจัดการเรียนรู้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ
 - 3.5 นำแผนจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการทบทวนเอกสาร งานวิจัย หลักสูตรจากสถาบันดนตรี และการสัมภาษณ์นักเรียน รายวิชาทักษะดนตรี รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นรายชื่อบทเพลงสำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ

5. การจัดทำข้อมูล

1. ทบทวนเอกสาร งานวิจัย และหลักสูตรดนตรีจากสถาบันต่าง ๆ เพื่อกำหนดรายชื่อบทเพลงที่สอดคล้องกับมาตรฐานเนื้อหา วิชาทักษะดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรายชื่อบทเพลงที่ใช้สอนในวิชาทักษะดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการสอนเครื่องดนตรีต่าง ๆ เพื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการทบทวนเอกสาร
3. รวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้เป็นรายชื่อบทเพลงสำหรับเครื่องดนตรีต่าง ๆ
4. กำหนดบทเพลงในหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีสำหรับนักเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
5. จัดประชุมวิพากษ์เพื่อปรับปรุงคุณภาพของบทเพลงในหลักสูตร
6. ปรับปรุงตามข้อเสนอจากการวิพากษ์
7. นำหลักสูตรที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร โดยวัดจากการพัฒนาทางทักษะดนตรี ของนักเรียน และความพึงพอใจในการใช้หลักสูตรของนักเรียนและผู้สอน

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเขียนวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติ

2. วิเคราะห์ผลการประเมินร่างหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี โดยผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1. ค่าร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ซึ่งในรายวิชาทักษะดนตรีนั้น ยังต้องแยกออกเป็น 13 เครื่องมือเอกต่าง ๆ ได้แก่ เปียโน (Piano) ขับร้อง (Vocal) ไวโอลิน (Violin) วิโอล่า (Viola) เชลโล่ (Cello) ดับเบิลเบส (Double Bass) แซกโซโฟน (Saxophone) ฟลูต (Flute) คลาริเน็ต (Clarinet) ทรัมเป็ต (Trumpet) กีตาร์คลาสสิก (Classical Guitar) กีตาร์ไฟฟ้า (Electric Guitar) และกลองชุด (Drum)

2. ผลของขั้นตอน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีดังนี้

2.1 ความเหมาะสมของร่างหลักสูตร พบว่าชื่อหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมดี จุดมุ่งหมายหลักสูตรรายวิชาดนตรี น่าจะเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ระบบการศึกษา และการกำหนดหน่วยกิต น่าจะเพิ่มหน่วยกิต รายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติเป็น 1.5 หน่วยกิต เพราะรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทั้งการสาธิต การอภิปราย และต้องมีชั่วโมงฝึกซ้อมบทเพลง

อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์รายวิชาทักษะดนตรี อาจารย์ดี มีคุณภาพ อาจมีการปรับวิธีเชิญอาจารย์พิเศษด้านทักษะ เช่น ก่อนเปิดเทอม และก่อนสอบ ควรมีการกำหนดรายชื่ออาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษให้ชัดเจน โดยประกาศแจ้งให้ทราบในหลักสูตร และมีการประกาศต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบ อาจมีการทำรายชื่อผู้สอนรายวิชาดนตรีปฏิบัติให้ทราบ และนำไปใช้ของนักเรียนในการเลือกเรียน การจัดทำเนียบอาจารย์พิเศษไว้ให้ชัดเจน อาจเป็นใบแทรกเป็นรายภาคการศึกษา อนุมัติโดยฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

2.2 ความสอดคล้องของร่างหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร ที่จะพัฒนานตนเองให้พร้อมที่จะเรียนในระดับมหาวิทยาลัยในวิชาเอกสาขาที่ถนัดต่อไป ควรเพิ่มหน่วยกิตรายวิชาปฏิบัติมากขึ้น สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ควรมีห้องใหญ่เพื่อซ้อมรวมวง ในอนาคตควรมีการขยายห้องเรียน ห้องฝึกซ้อมย่อย เพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน และการเรียนเครื่องมือชิ้นเดียวของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละปีการศึกษา รับเต็มจำนวนได้ 30 คน ต้องมีห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ควรมีห้องฝึกซ้อมเดี่ยวให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จำนวนห้องควรมีให้เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติและฝึกซ้อม คำอธิบายรายวิชาเหมาะสมเรียบร้อย

2.3 ความสอดคล้องของแผนจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาทักษะดนตรีที่ดีและสามารถพัฒนาได้ มีแผนดำเนินการที่ดี บทเพลงประกอบการเรียนการสอน ได้เสนอแนะเพิ่มเติมบทเพลง ส่วนรายชื่อบทเพลงและระดับความยากง่ายบทเพลงที่จัดไว้ในเกณฑ์ดีแล้ว ควรเพิ่มตัวอย่างบทเพลง และบอกข้อกำหนด เกณฑ์ขั้นต่ำของการกำหนดบทเพลง อาจมีหัวข้อการเพิ่มเติมบทเพลงอิสระตามความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรจัดเก็บต่างหากจากห้องสมุดโรงเรียนส่วนกลาง เป็นที่เก็บเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมในการดูแล และสะดวกในการใช้งาน

3. ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์

3.1 นำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะดนตรีปฏิบัติที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็น โดยปรับปรุงให้เหมาะสมตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติ เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับถูกต้องสมบูรณ์

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ โดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) โดยได้ทำการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.9 และเป็นผู้ชายคิดเป็นร้อยละ 42.1 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.6 อายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.1 และอายุ 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.3 ซึ่งสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น

นักเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ จำนวน 19 คน มีการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความพึงพอใจในสภาพปัจจุบันความเป็นจริง ต่อสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็นของครูผู้
ใช้หลักสูตร และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีเอกดุริยางคศิลป์ โดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

การเปรียบเทียบความพึงพอใจในสภาพปัจจุบัน/ความเป็นจริง ต่อสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็นของครูผู้ใช้หลักสูตรและ
นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยหลักสูตรวิชาทักษะดนตรีเอกดุริยางคศิลป์ โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาจารย์ผู้สอนทักษะดนตรี ด้านตัวผู้
เรียนรายวิชาทักษะดนตรี ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อรายวิชา และด้านโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 19 คน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านอาจารย์ผู้สอนทักษะดนตรี ด้านผู้เรียนรายวิชาทักษะดนตรี และโครงสร้างหลักสูตรรายวิชา
ผลการประเมินน้อยกว่าสภาพที่พึงประสงค์ที่ควรจะเป็น ในด้านผู้เรียนรายวิชาทักษะดนตรีมีผลความพึงพอใจในสภาพปัจจุบัน/ความเป็นจริง
อยู่ในระดับมาก ดังนั้นในภาพรวมจึงสรุปว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในสภาพปัจจุบันความเป็นจริงน้อยกว่าสภาพที่พึงประสงค์/ที่
ควรเป็น หมายถึงนักเรียนมีความคาดหวังสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าในสภาพปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

หลักสูตรการสอนเข้ากับนักเรียนได้ดีอยู่แล้ว ควรมีห้องฝึกซ้อมดนตรี ควรมีการจัดการสอน Private ให้มีระบบมากกว่านี้ เนื่องจาก
จะได้คุ้มค่าเรียนและได้ประสิทธิภาพ ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ควรมีการนำเสนอที่ปรึกษาหลักสูตร ณาจารย์
ประจำ ณาจารย์พิเศษ และความเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เห็นแนวทางของการพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตร ควรมีการกำหนดเกณฑ์
มาตรฐานในการสอบแต่ละช่วงชั้น และธรรมเนียมการปฏิบัติในการแสดงดนตรีสู่สาธารณะอย่างเป็นมาตรฐาน เทียบเท่าสถาบันชั้นนำในต่าง
ประเทศ ควรมีการจำแนกความสามารถของนักเรียนที่มีความสามารถมากและน้อยออกจากกัน เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถสูงอยู่แล้ว
ให้ดีขึ้นไปอีก และนักเรียนความสามารถน้อยพัฒนาสู่มาตรฐานได้และไม่ถ่วงนักเรียนคนอื่น ในการสอบภาคปฏิบัติการแสดงดนตรี (Recital)
อยากให้สนับสนุนผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ และเป็นแบบแผนตามมาตรฐานสากลในการจัดการแสดงดนตรี (Recital)

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ วิชาทักษะดนตรี นักเรียนทุก
คนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะต้องเรียนการปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกที่ตนเองเลือกในทุกภาคการศึกษาตลอดการศึกษา ในแต่ละตัวเลือก
นักเรียนจะได้เรียนปฏิบัติเครื่องเดียวกับอาจารย์พิเศษเฉพาะเครื่องมือเอกจากบุคลากรภายนอก มีอาจารย์พิเศษที่เข้ามาสอนแต่ละเครื่องมือ จะ
เป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนการสอน เนื้อหา และคัดเลือกบทเพลงในการสอนให้เหมาะสมกับพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนด้วยตนเอง โดย
ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีเป็นผู้จัดการวัดผลปลายภาคการศึกษาในรูปแบบของการแสดงดนตรี (Recital) ซึ่งจากการจัดการเรียนการสอน
ในรูปแบบดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ดนตรีได้พบถึงปัญหา โดยพบว่าเกิดความแตกต่างในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่
ต่างกัน มาตรฐานในการคัดเลือกบทเพลงไม่เท่ากัน แบบฝึกหัดรวมถึงมาตรฐานในการวัดและประเมินผลไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ตามที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการดำเนินการกำหนดเนื้อหาในการเรียนการสอนตลอดจนการวางมาตรฐานในการวัด
และประเมินผลเพื่อให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสถาบันดนตรีที่มีชื่อเสียง และสอดคล้องกับมาตรฐานการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

การจัดการเรียนการสอนแผนการเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
ได้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถที่หลากหลายเฉพาะบุคคล ทฤษฎีพหุปัญญา
ของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ความสามารถทางปัญญาของมนุษย์ในด้านดนตรี รายวิชาต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องเรียนไปตามลำดับขั้นระหว่างอยู่ใน
โรงเรียน และให้ได้ความหมายในลักษณะทั่วไปหมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตร สิ่ง
ที่สังคมมุ่งหวังไว้ให้เด็กได้รับวิถีทางต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษา เป็นการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและผู้บริหาร เนื่องจาก
หลักสูตรได้รวมจุดมุ่งหมายเนื้อหา สาระเวลาเรียน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทางกว้าง ๆ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรีปฏิบัติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ เป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพตามความถนัดของนักเรียนแผนการเรียนวิชาเอกดุริยางคศิลป์ เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านความรู้ด้านดนตรี
และทักษะ

การบรรเลงเครื่องดนตรีให้นักเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานสู่การศึกษาต่อด้านดนตรีในระดับอุดมศึกษา² แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม และมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทักษะดนตรี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การดำเนินการกำหนดเนื้อหาแบบเรียน บทเพลง แบบฝึกหัด ในการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานในการวัด และประเมินผลเพื่อให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสถาบันดนตรีที่มีชื่อเสียง และสอดคล้องกับมาตรฐาน สอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียน³ เรื่องสื่อกลางของการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ผลผลิตทางการเรียนที่พึงปรารถนาวิธีการสอน โดยใช้กระบวนการที่ผู้สอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอก เล่าอธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนถามแล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธี หนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนมักจะมีส่วนร่วมน้อย นอกจากการฟัง การจดและการจำเป็น สำคัญ

2. ชำรง บัวศรี, *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบพัฒนา* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2532), 6

3. ไพฑูรย์ สินลารัตน์, *การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CRP*, 2550, 19

บรรณานุกรม

- บุญศรี คำชาย. *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์, 2540.
- จงรัก พุกกะณานนท์. *หลักการสอนเปียโน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2542.
- ชนิดา ตั้งเดชะศิริ. “ทำอย่างไรให้การซ้อมมีคุณภาพ.” *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*, ปีที่ 4 เล่มที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2539): 50-51.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- _____. *ดนตรีคลาสสิก บทเพลงและการขับร้อง*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *พื้นฐานทฤษฎีดนตรี*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2538.
- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. *การแต่งทำนองสอดประสาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- _____. *จากประสบการณ์ครูดนตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ดวงใจ อมาตยกุล. *การขับร้องประสานเสียง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- ดุษฎี พนมยงค์ บุญทัศนกุล. *सानฝันด้วยเสียงเพลง*. กรุงเทพฯ: บ้านเพลง, 2539.
- ธวัชชัย นาควงษ์. *โคได้สู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริวงศ์. *ปทานุกรมดนตรีสากล*. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ The Knowledge Center, 2545.
- พรพจน์ เพ็ชรทวีโรเดช. “ปัจจัยด้านพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ.”
- สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- พิชัย วาสนาส่ง. *เพลงเพลินใจ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2546.
- ไพรัช มากกาญจก. *กิดาร์ไฟฟ้า*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญดี, 2537.
- วิรัช ชูสูงเนิน. *ดนตรีสำหรับครูประถมศึกษา*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520.
- ศรินทิพย์ พงษ์ศาสตร์. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษาโดยวิธีสอบตรง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.”
- วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- สรรพสิทธิ์ คุ้มประพันธ์. *ดนตรีที่รัก*. กรุงเทพฯ: สำนักมูลนิธิโกมลคีมทอง, 2531
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. *การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541.
- สิงขร สอนขัน. *เล่นดนตรีวิธีง่ายเล่ม1*. กรุงเทพฯ: สยามมิวสิก อินเทอร์เน็ตชั่นแนล จำกัด, 2546.
- สุกรี เจริญสุข. *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2532.
- _____. *แดนมลิพระเกียรติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- หรรษา นิลวิเชียร. *ปฐมวัยศึกษา หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2535.
- Baines, Anthony. *Woodwind instruments and Their history*. (4th Edition). New York: Dover Publications, 1991.
- Bastien, James W. *How to teach piano successfully*. New York: Kjos Music Company, 1995.
- Choksy, Lois. *The Kodaly Method II*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc, 1999.
- Colwell, R. (Ed.). *HANDBOOK OF RESEARCH ON MUSIC TEACHING AND LEARNING VOLUME I*. New York: Mazwell press, 2005.
- Flesch, Carl. *The Art of Violin Playing Book One*. New York: Carl Fischer, 2000.
- Herfurth, C. Paul. *A TUNE A DAY for VIOLIN*. Boston: Boston Music Company, 1933.
- Ingham, Richard. *Saxophone*. New York: The University of Cambridge, 1998.
- Kline, Tod F. *Classic Tunes & Tales*. New York: Parker Publishing Company, 1997.
- Plummeridge, Charles. *Music Education in Theory & Practice*. UK: Bugess Science Press, 1991.
- Stevens, Denis. *A History of Song*. New York: W.W. Norton & Company, 1970.
- Szonyi, Erzsebet. *Kodaly's Principles in Practice*. Boston: Boosey & Hawkes, 1973.
- Trinity Guildhall Examinations. *Piano Syllabus including Accompanying, Duet & Six Hands 2007-2008*.